

Granskning av nämnders, bolagens och kommun- styrelsens arbete med intern kontroll

Mullsjö kommun

Emma Ekstén, revisionskonsult

Cornelia Pethrus, revisionskonsult

Innehållsförteckning

1.	Inledning	4
1.1.	Bakgrund	4
1.2.	Syfte och Revisionsfråga	4
1.3.	Revisionskriterier	4
1.4.	Kontrollmål	4
1.5.	Avgränsning	4
1.6.	Metod	5
2.	Styrdokument	6
2.1.	Reglemente Intern kontroll och Riktlinjer Intern kontroll	6
3.	lakttagelser och bedömningar	7
3.1.	Det föreligger en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys	7
3.1.1.	lakttagelser	7
3.1.2.	Bedömning	8
3.2.	Intern kontrollplan har upprättats utifrån risk- och väsentlighetsanalysen	9
3.2.1.	lakttagelser	9
3.2.2.	Bedömning	10
3.3.	Rapportering av kontroller sker	11
3.3.1.	lakttagelser	11
3.3.2.	Bedömning	12
3.4.	Åtgärder vidtas utifrån rapporterade brister	12
3.4.1.	lakttagelser	12
3.4.2.	Bedömning	13
4.	Revisionell bedömning	14
4.1.	Rekommendationer	15

Sammanfattning

Efter genomgång av granskningens samtliga kontrollmål gör vi den revisionella bedömningen att miljönämnden allt väsentligt säkerställer en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll. Vidare gör vi den revisionella bedömningen att barn- och utbildningsnämnden, Mullsjö Bostäder AB och Mullsjö Energi och Miljö AB inte helt säkerställer en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll. Avseende kommunstyrelsen, tekniska nämnden, socialnämnden, byggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden gör vi den revisionella bedömningen att kommunstyrelsen, tekniska nämnden, socialnämnden, byggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden ej säkerställer en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll.

Nedan följer en tabell med bedömningar för respektive kontrollmål och nämnd/styrelse eller bolag:

	Dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys	Upprättad intern-kontrollplan	Rapportering	Upprättat åtgärder vid brister
Kommunstyrelsen	☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Tekniska nämnden	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Byggnadsnämnden	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Socialnämnden	☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Miljönämnden	☐ ☒ ☐	☐ ☐ ☒	☐ ☐ ☒	☐ ☒ ☐
Kultur- och fritidsnämnden	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Barn- och utbildningsnämnden	☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐
Mullsjö Bostäder AB	☐ ☒ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Mullsjö Energi och Miljö AB	☐ ☒ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐

Rekommendationer

Mot bakgrund av vad som framkommit i rapporten rekommenderar vi att

- nämnder, bolag och kommunstyrelse följer det reviderade reglementet och de nyligen antagna riktlinjerna i syfte att skapa ett systematiskt arbete avseende intern kontroll i kommunen.
- samtliga av de granskade nämnderna och kommunstyrelsen säkerställer att risk- och väsentlighetsanalysen dokumenteras samt att förtroendevalda i nämnderna respektive kommunstyrelsen är delaktiga i processen.
- nämnderna utöver miljönämnden, bolagen och kommunstyrelsen i sitt fortsatta arbete med intern kontroll tydliggör återkommande rapporteringstillfällen under verksamhetsåret.
- kommunstyrelsen ser över möjligheten att införa kommunövergripande kontrollaktiviteter för att på så vis skapa förutsättningar för övergripande jämförelser av den interna kontrollen. Detta kan även sägas vara ett sätt att stärka kommunstyrelsens uppsikt över verksamheterna.
- kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsiktsplikt utvecklar en samlad bedömning av nämndernas och bolagens interna kontroll i samband med att den interna kontrollen bör avrapporteras i slutet av året i syfte att säkerställa att nämnderna och bolagens arbete sker i linje med antaget reglemente och riktlinje.

1. Inledning

1.1. Bakgrund

Syftet med intern kontroll är att säkerställa att de av fullmäktige fastställda målen uppfylls. Intern kontroll är därmed ett verktyg av väsentlig betydelse för såväl politiker som förvaltningsledning och omfattar alla system och rutiner/processer som syftar till att styra ekonomin och verksamheten.

Kommunstyrelsens har det övergripande ansvaret för intern kontroll. Nämndernas ansvar i arbetet med intern kontroll framgår av Kommunallagen 6 kap 6 §: *"Nämnderna skall, var och en inom sitt område, se till att verksamheten bedrivs i enlighet med de mål och riktlinjer som fullmäktige bestämt samt att verksamheten bedrivs på ett i övrigt tillfredsställande sätt"*.

En av revisionens uppgifter enligt kommunallagen 12 kap 1 § är att *"pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt, om räkenskaperna är rättvisande och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig."* Med begreppet "tillräcklig" avses en bedömning i förhållande till COSO-modellens fem kontrollkomponenter: kontrollmiljö, riskanalys, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt tillsyn.

Revisorerna har i sin analys av väsentlighet och risk identifierat behov att granska om den interna kontrollen är tillräcklig.

1.2. Syfte och Revisionsfråga

Syftet med granskningen är att bedöma om kommunens nämnder, bolag samt kommunstyrelsen har en tillräcklig intern kontroll. Följande fråga revisionsfråga ska besvaras:

- Säkerställer nämnderna, bolagsstyrelserna och kommunstyrelsen att styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll är tillräcklig?

1.3. Revisionskriterier

Revisionskriterierna för denna granskning har hämtats ur följande:

- Kommunfullmäktiges reglemente för intern kontroll
- Kommunallagen 6 kap 6 §

1.4. Kontrollmål

- Det föreligger en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys
- Intern kontrollplan har upprättats utifrån risk- och väsentlighetsanalysen
- Rapportering av kontroller sker
- Åtgärder vidtas utifrån brister

1.5. Avgränsning

Granskningen avgränsas till att omfatta kommunstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden, socialnämnden, byggnadsnämnden, tekniska nämnden, kultur och fritidsnämnden, miljö- nämnden, Mullsjöbostäder AB samt Mullsjö Energi & Miljö AB.

1.6. Metod

Granskningen sker genom analys av dokumenterad riskanalys, internkontrollplan, uppföljningar, åtgärdsplaner samt genomläsning av protokoll.

Intervjuer har genomförts med kommunchef, kommunstyrelsens presidium, administrativ chef, tillförordnad socialchef, samhällsbyggnadschef, kultur och fritidschef, barn- och utbildningschef, vd för Mullsjö Energi & Miljö AB och med vd för Mullsjö bostäder AB.

Rapporten har varit föremål för sakgranskning av de intervjuade.

2. Styrdokument

2.1. Reglemente Intern kontroll och Riktlinjer Intern kontroll

Gällande reglemente för intern kontroll

Inom ramen för granskningen har vi tagit del av Mullsjö kommuns gällande reglemente för intern kontroll vilket är beslutat av kommunfullmäktige och senast uppdaterat 2010-02-23. Reglementet beskriver syftet med den interna kontrollen som primärt är ett ledningsverktyg med väsentlig betydelse för både den politiska ledningen, förvaltningarna/verksamheterna och de kommunala bolagen. Kontrollsystemen ska enligt reglementet bidra till att säkra att beslut vilar på ett korrekt underlag. De skyddar också mot förluster eller förstörelse av kommunens tillgångar. Syftet med den interna kontrollen är således enligt reglementet att säkra en effektiv förvaltning och undvika fel.

Enligt reglementet är det ledningens uppgift att införa och vidmakthålla en betryggande intern kontroll. Härtill hör bl. a. att kontrollnivån skall läggas fast - generellt för kommunen och specifikt för de olika verksamhetsområdena. Som underlag bör en väsentlighets- och riskanalys finnas.

För att nå detta syfte har kommunfullmäktige antagit ett reglemente för hur den interna kontrollen skall organiseras och ansvaret fördelas mellan å ena sidan kommunstyrelse och kommunfullmäktige och å andra sidan kommunens facknämnder.

Reglementet framhåller redovisningskontroller som syftar till säkerhet i system och rutiner dvs. trygga tillgångar och förhindra att förluster uppstår p.g.a. avsiktliga eller oavsiktliga fel. Samt rättvisande räkenskaper dvs. säkerställa en riktig och fullständig redovisning.

Vidare framgår också av reglementet administrativa kontroller som syftar till att befrämja effektivitet och tillse att resurserna disponeras för uppställda mål och i enlighet med fattade beslut. Vidare syftar de till att säkerställa att lagar, bestämmelser och överenskommelser efterlevs.

Pågående arbete med reglemente och riktlinjer för intern kontroll

Vid granskningstillfället pågår ett arbete med att ta fram ett nytt reglemente för intern kontroll. Vi har i granskningen fått ta del av det material som är framtaget. Utöver det nya reglementet har vi också tagit del av förslag till riktlinjer avseende intern kontroll. Syftet med riktlinjen är att komplettera reglementet genom att förtydliga hur det praktiska arbetet ska bedrivas. Den beskriver arbetet med framtagande av riskanalys, internkontrollplan, åtgärder och kontroller samt uppföljning. Av intervjuer framgår att de nya styrdokumenterna har arbetats fram under 2019 och beslut avseende dessa ska ske i början av år 2020. Vid kommunstyrelsens sammanträde 2020-01-15 § 9 framgår att kommunstyrelsen beslutar att anta riktlinjer för intern kontroll under förutsättningarna att kommunfullmäktige antar reglemente för intern kontroll. Vidare beslutar kommunstyrelsen att föreslå kommunfullmäktige att anta reviderat reglemente för intern kontroll. Vi har även tagit del av kommunfullmäktiges protokoll vid sammanträde 2020-01-28 § 5 där det framgår att kommunfullmäktige antar reviderat reglemente för intern kontroll.

3. Iakttagelser och bedömningar

3.1. Det föreligger en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys

3.1.1. Iakttagelser

Kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen gör en risk- och väsentlighetsanalys i ledningsgruppen genom dialog och vid något tillfälle har ekonomichefen gjort riskanalysen själv. Kommunstyrelsens ledamöter är inte delaktiga i framtagandet av risk- och väsentlighetsanalys. Vi har i granskningen inte tagit del av någon dokumenterad riskanalys för kommunstyrelsens räkning.

Tekniska nämnden och byggnadsnämnden:

Samhällsbyggnadsavdelningen hanterar ärenden för både tekniska nämnden och byggnadsnämnden. Ingen av nämnderna har gjort en risk- och väsentlighetsanalys.

Av intervju framgår att samhällsbyggnadschefen har haft en dialog med ordförande i tekniska nämnden om att de under våren 2020 ska ha en gemensam workshop för politiker och tjänstepersoner för att värdera risker i verksamheten. För byggnadsnämnden har inte motsvarande dialog skett. Det framhålls under intervju att det är viktigt att identifiera de allvarliga riskerna som rör bland annat förtroendeskada, transparens och rättssäkerhet.

Miljönämnden:

Nämnden är gemensam för Habo och Mullsjö och har i samband med bedömningen av vilka processer/rutiner som ska ingå i internkontrollplanen genomfört en riskbedömning där risker identifierats och värderats. Riskbedömningen genomförs utifrån ett diagram med en 5 gradig skala där en indikator anger graden av risk utifrån konsekvenser och sannolikhet. Vidare anges att utöver riskbedömningen så skall bland annat kontrollkostnaden för kontrollen vägas in samt hur lång period fram som riskbedömningen avser, men även hur ofta en viss typ av fel kan uppstå inom en bedömd period.

Grunden för urval av kontrollmoment är som ovan nämnts en risk- och väsentlighetsbedömning av utvalda aktiviteter och rutiner inom nämndens verksamhetsområde. Av internkontrollplanen framgår risk- och väsentlighetsbedömningen för varje kontrollmoment.

Kultur- och fritidsnämnden:

Nämnden är ny sedan 2019-01-01 och har inte tagit fram någon risk- och väsentlighetsanalys.

Socialnämnden:

Vid granskningstillfället är kommunchefen tillförordnad socialchef i kommunen. Hur nämnden historiskt arbetat med risk- och väsentlighetsanalyser är oklart och vi har i granskningen inte tagit del av någon dokumenterad sådan.

Barn- och utbildningsnämnden:

Förvaltningschefen är ny sedan början av år 2019. Vid valet 2018 blev alla i nämnden utbytta utom en ledamot. Det har inte gjorts någon risk- och väsentlighetsanalys sedan år 2016 och vi kan inte se att denna är dokumenterad.

Mullsjö Bostäder AB:

Mullsjö Bostäder AB har en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys (senast reviderad i september år 2019) där väsentlighet och sannolikhet för olika typer av risker värderas. För varje område har en bedömning av risk och väsentlighet gjorts enligt en tregradig skala – hög, medel eller låg. Risk- och väsentlighetsanalysen presenteras för bolagets styrelse.

Mullsjö Energi och Miljö AB:

Mullsjö Energi och Miljö AB har en dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys för den interna kontrollen som är antagen 2019-02-21. Dokumentet beskriver tio risker inom områdena fjärrvärme, vatten och avlopp samt administration. Riskerna är värderade utifrån en bedömning av sannolikhet och konsekvens, riskvärde och åtgärder. Risk- och väsentlighetsanalysen presenteras i bolagets styrelse.

3.1.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt för samtliga revisionsobjekt utom Mullsjö Bostäder AB, Mullsjö Energi och Miljö AB och Miljönämnden där kontrollmålet bedöms som delvis uppfyllt.

Gällande bolagsstyrelserna grundas bedömningen på att det finns dokumenterade risk- och väsentlighetsanalyser. Vi anser dock att styrelserna som är ytterst ansvariga för den interna kontrollen bör vara delaktiga i framtagandet av risk- och väsentlighetsanalysen. Det är även av vikt att bolagen framöver anpassar sig till det nya reglemente och riktlinjer som tas fram av ägaren gällande intern kontroll.

Avseende miljönämnden grundar vi bedömningen på att det har skett en riskbedömning av kontrollmomenten vilket framgår av internkontrollplanen. Vi anser dock att miljönämnden som är ytterst ansvarig för den interna kontrollen bör vara delaktiga i framtagande av risk- och väsentlighetsanalysen.

För övriga revisionsobjekt grundar vi bedömningen på att inget av revisionsobjekten vid granskningstillfället har en systematik för framtagande av risk- och väsentlighetsanalys. De revisionsobjekt som i viss mån har tagit fram risker har inte dokumenterat dessa, vilket är en brist. Det nu gällande reglementet anger att risk- och väsentlighetsanalys bör genomföras. Förslaget till nytt reglemente anger att nämnden varje år ska anta en intern kontrollplan baserad på en riskanalys och riktlinjerna anger hur detta ska göras. Det är enligt vår mening av vikt att riskanalys genomförs och att denna dokumenteras och att det även framgår tydligt framgår av de nya dokumenten att så ska göras.

Vi konstaterar dock att ett utvecklingsarbete har påbörjats när det gäller framtagandet av risk- och väsentlighetsanalys där riskinventeringar ska genomföras årligen på ett likartat vis i hela kommunkoncernen.

Mot bakgrund av att nämnderna och styrelserna ytterst är ansvariga för den interna kontrollen vad gäller deras egna verksamheter, anser vi att det är angeläget att nämnderna, kommunstyrelsen och bolagsstyrelserna är delaktiga i framtagandet av riskanalysen. Vi anser att det är viktigt att kommunstyrelsen säkerställer att riskanalysen genomförs i enlighet med de nya förslagen men också att den dokumenteras.

3.2. Intern kontrollplan har upprättats utifrån risk- och väsentlighetsanalysen

3.2.1. Iakttagelser

Kommunstyrelsen:

Kommunstyrelsen har en internkontrollplan som är godkänd av kommunfullmäktige 2009-09-22, § 70. Av internkontrollplanen framgår att kommunstyrelsen har två olika roller; dels det övergripande ansvaret för den kommunala verksamheten dels det politiska och operativa verksamhetsansvaret för kultur- och fritidsverksamhet, social- och omvårdnads verksamhet, kommunal tekniks verksamhet, barn- och utbildningsverksamhet, räddningstjänsten och central administration.

Under rubriken *Vad bör en intern kontrollplan för kommunstyrelsen innehålla?* Lyfter olika områden såsom löpande ekonomisk uppföljning, verksamhetsuppföljning och övrig uppföljning och utvärdering. Det finns inga specifika kontrollmoment ansvariga för kontrollerna.

Tekniska nämnden och byggnadsnämnden:

Nämnderna har inte upprättat några internkontrollplaner. Som tidigare nämnts i rapporten är ett arbete påbörjat för att diskutera risker som sedan ska mynna ut i en internkontrollplan.

Miljönämnden:

Nämnden har antagit internkontrollplanen vid sammanträde 2019-02-07 §4. Av internkontrollplanen framgår att riskbedömning genomförts och internkontrollplanen innehåller 8 kontrollmoment avseende ekonomi, verksamhet/ärendehantering och nämndsprocess.

Kultur- och fritidsnämnden:

Nämnden har inte upprättat någon internkontrollplan men kommer ta fram en framöver.

Socialnämnden:

Nämnden har en internkontrollplan för åren 2018 och 2019. Internkontrollplanen innehåller 17 kontrollåtgärder som gäller för hela perioden och två specifika områden som gäller för år 2019. Det framgår av internkontrollplanen vid vilken tidpunkt kontrollåtgärden ska genomföras, hur den ska dokumenteras och vem som är ansvarig. Kontrollåtgärderna innefattar bland annat:

- Kontroll av att all personal har tydliga ansvars- och befogenhetsbeskrivningar
- Egna brukarenkäter inom områden som saknar nationella indikatorer
- Ärendestickprov utifrån beslutad rutin

Vissa kontrollåtgärder ska rapporteras löpande till nämndens arbetsutskott, medan vissa redovisas till nämnden vid specifika tillfällen eller i samband med verksamhetsberättelsen.

Barn- och utbildningsnämnden:

Nämnden har en internkontrollplan som antogs i april år 2016. Av denna framgår att nämnden årligen ska anta en ny internkontrollplan, men detta har inte skett. Internkontrollplanen från år 2016 innehåller kontrollområde, metod, underliggande aktiviteter, ansvar och när rapportering ska ske. Kontrollområdena innefattar främst olika uppföljningsaktiviteter av verksamhet och ekonomi.

Mullsjö Bostäder AB:

Mullsjö Bostäder AB har inte något separat dokument för intern kontroll. Den interna kontrollplanen ingår i risk- och väsentlighetsanalysen där det under intervju uppges att de mest väsentliga riskerna kontrolleras. Det framgår inte hur och när kontroller ska följas upp eller vem som är ansvarig för dessa.

Mullsjö Energi och Miljö AB:

Bolaget har en internkontrollplan som är antagen av bolagets styrelse 2019-02-21. Internkontrollplanen tar sin utgångspunkt i kommunens reglemente för intern kontroll. Internkontrollplanen bygger dock inte på tidigare nämnda riskanalys utan innehåller helt andra kontrollmoment. Internkontrollplanen innehåller kontrollområden kopplade till ekonomi och personal såsom exempelvis kontroll av attestrutiner och kontroll av körjournaler. Risk- och väsentlighetsanalysen innehåller som tidigare nämnts risker inom områdena vatten och avlopp samt administration.

I övrigt innehåller internkontrollplanen rutin/system, kontrollmoment, kontrollansvarig, frekvens, metod och vem rapportering ska ske till.

3.2.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt för miljönämnden. Vi grundar vår bedömning på att det finns en internkontrollplan antagen för år 2019 vilken innehåller 8 kontrollmoment som tagits fram utifrån en risk- och väsentlighetsbedömning.

Vi bedömer att kontrollmålet delvis är uppfyllt för kommunstyrelsen, socialnämnden, barn och utbildningsnämnden, Mullsjö Bostäder AB samt för Mullsjö Energi och Miljö AB. Bedömningen grundar vi på att det finns upprättade internkontrollplaner, men dessa är inte upprättade efter någon risk- och väsentlighetsanalys.

För kommunstyrelsens räkning görs bedömningen mot bakgrund av att det finns en internkontrollplan från år 2009 som uppges vara föremål för revidering, detta är dock inte något som enligt vår mening är spårbart. Nuvarande internkontrollplan för kommunstyrelsen är godkänd av kommunfullmäktige, vilket den inte behöver vara. Det är fullt tillräckligt att den är antagen av kommunstyrelsen. Vidare innehåller internkontrollplanen en beskrivning över organisationen som inte längre stämmer. De kontroller som anges i internkontrollplanen är vidare inriktade på kontroller som kommunstyrelsen oaktat måste genomföra enligt lag, såsom exempelvis upprättande av delårsrapport och årsredovisning. Enligt vår mening är det av stor vikt att en risk- och väsentlighetsanalys ligger till grund för vilka faktiska risker som finns i verksamheten. Tillsammans tyder detta på att kommunstyrelsen behöver revidera sin internkontrollplan. Det är också av vikt att internkontrollplanen framöver bygger på en risk- och väsentlighetsanalys och att båda dokumenten årligen är föremål för revidering. Det framgår inte heller av nuvarande internkontrollplan vilka kontrollmoment som ska genomföras, vem som är ansvarig för dessa och hur/när de ska återrapporteras. Internkontrollplanen är skriven i allmänna ordalag vilket enligt vår mening inte är tillräckligt.

För socialnämndens samt barn- och utbildningsnämndens räkning grundas bedömningen på att det finns upprättade internkontrollplaner som beskriver vilka kontrollmoment som ska genomföras när och vem som är ansvarig. Då vi inte tagit del av några risk- och väsentlighetsanalys kan vi inte se i vilken utsträckning som internkontrollplanerna är upprättade efter dessa.

För Mullsjö Bostäder AB grundas bedömningen på att internkontrollplanen ingår i risk- och väsentlighetsanalysen, men det är enligt vår mening inte tydligt vilka kontroller som

ska genomföras. Det framgår inte heller vem som är ansvarig och hur ofta kontroller ska genomföras och rapporteras.

För Mullsjö Energi och Miljö AB grundas bedömningen på att det finns en internkontrollplan men att denna inte utgår från den risk- och väsentlighetsanalys vi fått ta del av.

För tekniska nämnden, byggnadsnämnden, samt kultur- och fritidsnämnden är kontrollmålet ej uppfyllt då nämnderna inte har upprättat någon internkontrollplan.

3.3. Rapportering av kontroller sker

3.3.1. Iakttagelser

Kommunstyrelsen:

Vi kan inte av protokollen spåra att rapportering av kontroller sker under året. Av intervju framgår att rapportering ska ske i samband med årsbokslutet. Vi har tagit del av årsbokslutet och kan inte se att rapportering av den interna kontrollen genomförs.

Tekniska nämnden och byggnadsnämnden:

Då nämnderna inte har några internkontrollplaner sker inte heller rapportering av kontroller.

Miljönämnden:

Uppföljning av internkontrollplanen för år 2019 har skett vid nämndens sammanträde 2020-02-06 § 5 där nämnden fattat beslut om godkännande av uppföljningen. Vidare sker uppföljning av den interna kontrollen i samband med nämndens tertialuppföljningar under 2019. Vi har tagit del av tertialuppföljning 1 och 2 där vi kan konstatera att nämnden får ta del av rapportering av kontrollmomenten i internkontrollplanen som har följts upp.

Kultur- och fritidsnämnden:

Då nämnden inte har någon internkontrollplan sker inte heller rapportering av kontroller.

Socialnämnden:

Vi kan inte av protokollen spåra att rapportering av kontroller sker under året. Av intervju framgår att rapportering ska ske i samband med årsbokslutet. Vi har tagit del av årsbokslutet och kan inte se att rapportering av den interna kontrollen genomförs.

Barn- och utbildningsnämnden:

Då nämndens internkontrollplan innehåller flera kontrollmoment som rör ekonomi- och verksamhetsuppföljning sker rapportering löpande. Punkterna benämns dock inte som att de rapporteras inom ramen för den interna kontrollen eftersom det är uppföljning som ändå genomförs. Utöver dessa löpande uppföljningar beslutar nämnden 11 februari § 17 att områdena för internkontroll skulle vara samma som tidigare, att lägga till område "elevhälsa" och att uppdra åt barn- och utbildningschef att komplettera områdena med relevanta mått. Den 6 maj § 56 beslutar nämnden att det behövs en översyn och uppföljning av internkontrollplanen. Den 12 augusti § 83 kommer nämnden fram till att beslut behöver fattas om indikatorer för områdena för internkontroll samt om fokusområden för systematiskt kvalitetsarbete.

I övrigt ser vi inte att specifika rapportering av kontroller sker. Av årsbokslutet kan vi inte heller se att rapportering av intern kontroll sker.

Mullsjö Bostäder AB:

Vi kan inte av protokollen spåra att rapportering av kontroller sker under året. Av intervju framgår att rapportering ska ske i samband med årsbokslutet. Då detta vid granskningstillfället inte är färdigställt kan vi inte bekräfta att så sker.

Mullsjö Energi och Miljö AB:

Vi kan inte av protokollen spåra att rapportering av kontroller sker under året. Av intervju framgår att rapportering ska ske i samband med årsbokslutet. Då detta vid granskningstillfället inte är färdigställt kan vi inte bekräfta att så sker.

3.3.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt för samtliga revisionsobjekt utom barn- och utbildningsnämnden och miljönämnden. Bedömningen grundar vi på att vi inte kan se att löpande rapportering av kontroller sker för de nämnder som har en internkontrollplan. Vi kan inte heller se att kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsiktsplikt begär in nämndernas och bolagsstyrelserna begär in rapportering av den interna kontrollen.

Avseende barn- och utbildningsnämnden bedömer vi kontrollmålet som delvis uppfyllt. Vi grundar bedömningen på att nämnden löpande följer ärenden som rör kontrollmomenten i internkontrollplanen, dock hade nämnden behövt specificera att det de facto är en del av den interna kontrollen, utöver att det är en del i den ordinarie verksamhetsstyrningen.

Vi bedömer att kontrollmålet är uppfyllt avseende miljönämnden. Vi grundar vår bedömning på att uppföljning av kontroller sker i samband med tertialuppföljning till nämnden två gånger per år samt i form av en samlad uppföljning av den interna kontrollen avseende år 2019 vilken nämnden beslutat att godkänna vid sammanträde 2020-02-06.

3.4. Åtgärder vidtas utifrån rapporterade brister

3.4.1. Iakttagelser

Kommunstyrelsen:

Eftersom rapportering inte har skett så har inte heller några brister rapporterats där åtgärder har kunnat vidtas.

Tekniska nämnden och byggnadsnämnden:

Eftersom nämnderna inte har någon internkontrollplan har inte heller någon rapportering skett och därmed så har inte heller några brister rapporterats där åtgärder har kunnat vidtas.

Miljönämnden:

Av uppföljningen av internkontrollplan för 2019 framgår utfallet avseende kontrollmomenten. Flera av kontrollmomenten har ingen avvikelse och i flera av kontrollmomenten uppnås utfallet till 100%. Avseende ett av kontrollmomenten, *att ärenden som är klara avslutas* framgår att det fortfarande finns äldre ärenden som ska avslutas, detta ska prioriteras våren 2020. I övrigt framgår inga åtgärder.

Kultur- och fritidsnämnden:

Eftersom nämnden inte har någon internkontrollplan har inte heller någon rapportering skett och därmed så har inte heller några brister rapporterats där åtgärder har kunnat vidtas.

Socialnämnden:

Eftersom någon rapportering inte har skett så har inte heller några brister rapporterats där åtgärder har kunnat vidtas.

Barn- och utbildningsnämnden:

I den löpande rapportering som skett avseende ekonomi och verksamhet presenteras åtgärder när brister upptäcks. Då dess inte är helt kopplade till den interna kontrollen så ser vi inga specifika åtgärder mot bakgrund av utfallet av den interna kontrollen.

Mullsjö Bostäder AB:

Eftersom någon rapportering inte har skett så har inte heller några brister rapporterats där åtgärder har kunnat vidtas.

Mullsjö Energi och Miljö AB:

Eftersom någon rapportering inte har skett så har inte heller några brister rapporterats där åtgärder har kunnat vidtas.

3.4.2. Bedömning

Vi bedömer att kontrollmålet ej är uppfyllt för samtliga revisionsobjekt utom miljönämnden. Vi grundar vår bedömning på att eftersom rapportering inte sker till nämnden så har inte heller brister rapporterats där åtgärder har kunnat vidtas. Avseende barn- och utbildningsnämnden presenteras åtgärder när brister upptäcks avseende ekonomi och verksamhet, dessa är dock inte helt kopplade till den interna kontrollen.

Bedömningen grundar vi på att vi inte kan se att löpande rapportering av kontroller sker för de nämnder som har en internkontrollplan. Vi kan inte heller se att kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsiktsplikt begär in nämndernas och bolagsstyrelserna begär in rapportering av den interna kontrollen.

Vi bedömer att kontrollmålet är delvis uppfyllt avseende miljönämnden. Vi grundar vår bedömning på att nämnden i samband med rapportering av genomförda kontroller tar del av eventuella åtgärder som ska genomföras vid upptäckta brister. Vi noterar att åtgärd endast anges vid ett av kontrollmomenten. Dock är det flera av kontrollmomenten där ingen avvikelse har skett eller där utfallet är 100%.

4. Revisionell bedömning

Granskningens revisionsfråga har varit: *Säkerställer nämnderna, bolagen och styrelsen att styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll är tillräcklig?*

Efter genomgång av granskningens samtliga kontrollmål gör vi den revisionella bedömningen att miljönämnden **allt väsentligt** säkerställer en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll. Vidare gör vi den revisionella bedömningen att barn- och utbildningsnämnden, Mullsjö Bostäder AB och Mullsjö Energi och Miljö AB **inte helt** säkerställer en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll. Avseende kommunstyrelsen, tekniska nämnden, socialnämnden, byggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden gör vi den revisionella bedömningen att kommunstyrelsen, tekniska nämnden, socialnämnden, byggnadsnämnden och kultur- och fritidsnämnden **ej** säkerställer en tillräcklig styrning, uppföljning och kontroll avseende arbetet med intern kontroll.

Bedömningen görs mot bakgrund av utfallet av nedanstående kontrollmål:

	Dokumenterad risk- och väsentlighetsanalys	Upprättad internkontrollplan	Rapportering	Upprättat åtgärder vid brister
Kommunstyrelsen	☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Tekniska nämnden	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Byggnadsnämnden	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Socialnämnden	☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Miljönämnden	☐ ☒ ☐	☐ ☐ ☒	☐ ☐ ☒	☐ ☒ ☐
Kultur- och fritidsnämnden	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐
Barn- och utbildningsnämnden	☒ ☐ ☐	☐ ☒ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐
Mullsjö Bostäder AB	☐ ☒ ☐	☐ ☒ ☐	☒ ☐ ☐	☒ ☐ ☐

Mullsjö Energi och Miljö AB	○ ● ○	○ ● ○	● ○ ○	● ○ ○
-----------------------------	-------------	-------------	-------------	-------------

Det ska tilläggas att det år 2014 genomfördes en granskning av intern kontroll för samtliga nämnder, utskott och styrelser, dock inte de kommunalägda bolagen. Resultatet av granskningen visade att arbetet med intern kontroll inte säkerställs av kommunstyrelsen och nämnderna. Bedömningen grundades i att det inte fanns dokumenterade väsentlighets- och riskbedömningar, att inte samtliga nämnder hade upprättat intern kontrollplan och därtill en dokumenterad uppföljning. Vidare att kommunstyrelsen inte utvärderat kommunens samlade system för intern kontroll. Det vill säga att flera av de synpunkter som uppkom år 2014 kvarstår i årets granskning av intern kontroll.

4.1. Rekommendationer

Mot bakgrund av vad som framkommit i rapporten rekommenderar vi att

- nämnder, bolag och kommunstyrelse följer det reviderade reglementet och de nyligen antagna riktlinjerna i syfte att skapa ett systematiskt arbete avseende intern kontroll i kommunen.
- samtliga av de granskade nämnderna och kommunstyrelsen säkerställer att risk- och väsentlighetsanalysen dokumenteras samt att förtroendevalda i nämnderna respektive kommunstyrelsen är delaktiga i processen.
- nämnderna utöver miljönämnden, bolagen och kommunstyrelsen i sitt fortsatta arbete med intern kontroll tydliggör återkommande rapporteringstillfällen under verksamhetsåret.
- kommunstyrelsen ser över möjligheten att införa kommunövergripande kontrollaktiviteter för att på så vis skapa förutsättningar för övergripande jämförelser av den interna kontrollen. Detta kan även sägas vara ett sätt att stärka kommunstyrelsens uppsikt över verksamheterna.
- kommunstyrelsen inom ramen för sin uppsiktsplikt utvecklar en samlad bedömning av nämndernas och bolagens interna kontroll i samband med att den interna kontrollen bör avrapporteras i slutet av året i syfte att säkerställa att nämnderna och bolagens arbete sker i linje med antaget reglemente och riktlinje.

2020-03-25

Rebecca Lindström

Uppdragsledare

Emma Ekstén

Projektledare

Denna rapport har upprättats av Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB (org nr 556029-6740) (PwC) på uppdrag av Mullsjö kommun enligt de villkor och under de förutsättningar som framgår av projektplan från den 2019-11-08. PwC ansvarar inte utan särskilt åtagande, gentemot annan som tar del av och förlitar sig på hela eller delar av denna rapport.